

Regeringskansliet
Miljödepartementet
Naturmiljöenheten, Landmiljö
103 33 Stockholm

Datum 2021-10-25
SMHI Dnr 2021/1464/10.1
Er referens M2021/01219

m.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se

Yttrande över remittering av Artskydds- utredningens betänkande SOU 2021:51 Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar

Sammanfattning

SMHI anser att remissen är bristfällig i hänsyn till effekterna av ett förändrat klimat i skydd av arter. Klimatanpassning och dess effekter på skydd av arter nämns kortfattat i bakgrunden men är bristfällig i remissen i övrigt. SMHI anser att remissen och dess förslag är ett mycket välkommet bidrag och identifierar brister i, samt kompletterar nuvarande skydd av arter. SMHI har framförallt granskat remissen ur ett oceanografiskt och marinbiologiskt perspektiv med vår kunskap om hav och klimat. SMHI har även fokuserat på avsnitt 10: "Förslag kunskapskrav och utredningsansvar" där myndighetens kompetens kan bidra till förbättringsförslag och stöd.

Myndigheten anser att remissen är bristfällig i förslag som rör marina arter och dess skydd. Det borde finnas en balans i förslag mellan land och hav men tonvikten ligger på arter på land. SMHI anser vidare att remissens förslag avseende marina arter har en för stor tyngdpunkt på fisk samtidigt som förslag till skydd av flera marina arter som är lika viktiga för fiskbeståndet som för människan saknas. SMHI föreslår att en specifik utredning bör tillsättas för att undersöka artskyddets tillämpning i kust och hav i ett förändrat klimat.

Synpunkter

SMHI har tagit del av rubricerade handlingar och lämnar följande yttrande.

- Myndigheten anser att historiskt har tonvikten legat på arter på land och att det framöver behövs fler utredningar och bredare kunskapsunderlag för ett fullgott skydd för marina arter.

SMHI – Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut

Postadress SMHI 607 76 • NORRKÖPING • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01

Huvudkontor SMHI

Besöksadress Folkborgsvägen 17
607 76 NORRKÖPING

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr
753 40 UPPSALA

SMHI

Besöksadress Sven Källfelts Gata 15
426 71 VÄSTRA FRÖLUNDA

- SMHI stödjer ändringsförslag till Miljöbalken och övriga föreslagna regelverk och förordningar relaterade till skydd av arter i havsmiljön, och ser positivt på att regeringen bör fastställa fler åtgärdsprogram och marina områdesskydd för skydd av marina arter.
- Mycket lite nämns angående klimatförändringar och dess effekter samt klimatanpassningsåtgärder för skydd av arter. Klimatförändringar och klimatanpassning har inte belysts tillräckligt och tas inte heller upp i kap. 15 avsnitt 10 "Övriga förslag". Det behövs fortsatt fokus att öka kunskapen om hur klimatförändringen kommer att förändra havsmiljön och dess arter. Det finns t.ex. stora osäkerheter i projektioner för temperatur, salthalt och försurning, som har stor betydelse för långsiktigt skydd av marina arter i kust och hav. SMHI föreslår att en specifik utredning bör tillsättas för att undersöka artskyddets tillämpning i kust och hav i ett förändrat klimat. Alternativt bör klimatperspektivet ingå i förslag om vidare utredning för havs- och vattenmiljöer, se kommentar om 15.10.1 nedan.

10 Förslag kunskapskrav och utredningsansvar

10.3 Förslag: Utred SLU Artdatabankens roll och finansiering

SMHI anser att Statskontorets förslag om att utreda Sveriges lantbruksuniversitet, SLU Artdatabankens huvudmannaskap samt föreslå en långsiktig finansiering av verksamheten låter mycket bra och välkomnas. Artdatabanken är en svensk tjänst med stor samhällsnytta för att samla artrelaterad information till olika användare inklusive expertmyndigheter. Som det skrivs i remissen så är Swedish Biodiversity Data Infrastructure (SBDI) på engelska och därmed inte lika lättillgänglig. En långsiktig hållbar finansiering av Artdatabanken är enbart positivt.

SMHI ställer sig dock frågande till organisationen och förhållandet mellan Artdatabanken och SBDI som är otydlig. Är tanken att Artdatabanken ska placeras under SBDIs paraply? Vidare är det otydligt hur Artdatabankens tjänster "analysportalen", "artfakta", "artportalen" och "dyntaxa" kommer förvaltas och vilken roll dessa har. Kommer artrelaterade data finnas dubbelt i två olika tjänster (Artdatabanken och SBDI)? SMHI anser att det är mycket viktigt att se över finansieringen eftersom SBDI inte garanterar långsiktig förvaltning. SBDI inkluderar inte heller i sin uppgift att göra data användarvänliga och lättillgängliga för myndigheter och andra samhällsaktörer som t.ex. länsstyrelser, till skillnad från artdatabanken.

10.4 Förslag: Nationell bristanalys av vilken kunskap om biologisk mångfald som behöver kompletteras

SMHI stödjer förslaget att Naturvårdsverket får i uppdrag av regeringen att i samråd med berörda myndigheter och andra aktörer göra en analys av vilka data gällande biologisk mångfald i Sverige som behöver kompletteras. Inom det marina området ser SMHI idag att det finns en stor informationslucka

SMHI – Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut

Postadress SMHI 607 76 • NORRKÖPING • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01

Huvudkontor SMHI

Besöksadress Folkborgsvägen 17
607 76 NORRKÖPING

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr
753 40 UPPSALA

SMHI

Besöksadress Sven Källfelts Gata 15
426 71 VÄSTRA FRÖLUNDA

framförallt för zooplankton i allmänhet och mikrozooplankton och geléplankton i synnerhet. Idag finns inte information om hela det marina ekosystemet, utan bara om vissa grupper. SMHIs roll enligt instruktion, samt kunskap inom havsmiljö, klimat och klimatanpassning, bör användas aktivt vid planerandet och upprättandet av kunskapsläget om biologisk mångfald och skydd av arter. Här bör även klimataspekten och klimatanpassning ingå. Vidare bör SMHIs roll i miljöövervakning för att komplettera kunskap och data om marin biologisk mångfald och marina arters status ingå i de föreslagna riktade inventerings- och övervakningsinsatserna.

10.5 Förslag: Information om fridlysta arter

SMHI har idag information om rödlistade arter i datavärdskapet för oceanografi (<https://www.smhi.se/data/oceanografi/datavardskap-oceanografi-och-marinbiologi/sa-har-fungerar-datavardskapet-1.135296>) och marinbiologi där arters status och rödlistning tydligt framkommer i utsökning av data i databasen SHARK, t.ex. SHARKweb (<https://sharkweb.smhi.se/hamta-data/>). Även om all information ska vara lättillgänglig och kunna nås från Naturvårdsverkets webbtjänster så föreslår SMHI en utökning av nuvarande information i datavärdskapet för oceanografi och marinbiologi genom webbtjänsten SHARKweb och API:et SHARKdata. SMHI föreslår att utöka nuvarande listor över rödlistade arter med den informationen och de listor över marina arter som samlas på Naturvårdsverket.

10.6 Förslag: Ta fram råd och riktlinjer för hänsynskrävande Naturmiljöer

Remissen föreslår ett uppdrag till Havs- och vattenmyndigheten att i samverkan med övriga berörda myndigheter ta fram råd och riktlinjer för hänsynskrävande livsmiljöer i vatten. SMHI anser att Havs- och vattenmyndighetens uppdrag behöver förtydligas då det inte framkommer vad förslaget omfattar och med vilken metod.

15 Konsekvensbeskrivning, fridlysning

15.10.1 Utredda artskyddets tillämpning i jordbruket och i havs- och vattenmiljöer

SMHI stödjer utredningens förslag om att artskyddets tillämpning i havs- och vattenmiljöer utreds vidare. Myndigheten instämmer med att ett sådant utredningsuppdrag bedöms endast få konsekvenser för berörda myndigheterna. SMHI stödjer förslaget att Havs- och vattenmyndigheten behöver ett tillskott motsvarande en årsarbetskraft men även att övriga berörda myndigheter, SLU, SMHI och Sveriges geologiska undersökning (SGU) får ett tillskott för att gemensamt utreda artskyddets tillämpning i havs- och vattenmiljöer. Specifikt kan SMHI bidra med ny kunskap om marinbiologisk mångfald och marina arters status samt klimatförändringars och klimatanpassningsåtgärders effekter på skydd av marina arter.

SMHI – Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut

Postadress SMHI 607 76 • NORRKÖPING • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01

Huvudkontor SMHI

Besöksadress Folkborgsvägen 17
607 76 NORRKÖPING

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr
753 40 UPPSALA

SMHI

Besöksadress Sven Källfelts Gata 15
426 71 VÄSTRA FRÖLUNDA

15.15.2 Övervägt förslag: Fynddata om arter måste kvalitetssäkras

Datakvalité för artobservationer har övervägts men inte inkluderats i utredningen. SMHI har stor kompetens inom oceanografiska och marinbiologiska data och är väl medvetna om problematiken med kvalité på fynddata om arter. Behovet av bra datakvalité kvarstår dock och SMHI instämmer i att fynddata om arter måste kvalitetssäkras och efterfrågar att detta omfattas i vidare utredningar, se ovan kommentar om 15.10.1.

Generaldirektör Håkan Wirtén har beslutat i detta ärende som samordnats av Markus Lindh. I handläggningen har även Lisa Sundqvist, Anders Torstensson, Jörgen Öberg och Maria Karlberg deltagit. Avdelningschef Bodil Aarhus Andrae har deltagit vid den slutliga handläggningen.

För SMHI

Håkan Wirtén
Generaldirektör